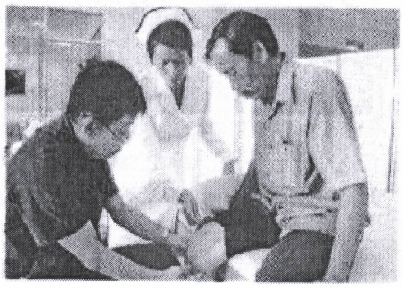

ซึ่งสามารถใช้ร่วมกับการต่อยผึ้งซ้ำได้อีก ส่วนใหญ่นิยมใช้กับอาการอักเสบต่างๆ มีการใช้ในประเทศจีน แต่ในประเทศไทยยังไม่มีการใช้พิษผึ้งสกัด เพื่อนำมาฉีดเพราะตอนนี้อยู่ระหว่างการศึกษาวิจัย เพื่อประเมินความปลอดภัย (ข้อมูลจากกลุ่มส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งและแมลงเศรษฐกิจ สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร)

โดยหลักในการรักษา เขาย้ำว่า สิ่งสำคัญก็คือต้องสกรีนคนไข้ที่มีผลข้างเคียงต่อพิษผึ้งออกมาให้ชัดเจน เพราะเกสรดอกไม้ แมลงสัตว์กัดต่อ หรือยาปฏิชีวนะต่างๆ เพราะอาจส่งผลร้ายถึงชีวิตได้

หลังจากนั้นจึงมาทดสอบว่ามีอาการแพ้หรือไม่ โดยใช้จุดบริเวณหลังมือ ซึ่งในฐานะหมอ เขาเองยอมรับว่าบางครั้งก็บอกอะไรไม่ได้

"บางทีทดสอบก็ไม่แพ้ แต่เวลาทำแพ้ได้ หรือทำครั้ง สองครั้งแรก ไม่แพ้ ครั้งที่ 3 อาจจะแพ้ก็ได้ ซึ่งบอกไม่ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ ต้องอยู่ที่หมอ ต้องสังเกต ถ้าทดสอบแล้วผื่นขึ้น กระจายทั้งตัว หรือมีอาการคัน เราก็ต้องรีบเอาคนไข้ออก รักษาเสร็จก็ต้องดูอาการคนไข้อีก 30 นาที ดูว่ามีอาการแพ้หรือเปล่า"

ตัวอย่างเช่น หากผ่านการทดสอบ-รักษาอยู่ในระยะเวลา 3-5 วัน ไม่จำเป็นต้องทำการทดสอบใหม่ แต่ถ้าเกิน 5 วันขึ้นไป จะต้องทำการทดสอบอาการแพ้พิษผึ้งทุกครั้ง ซึ่งในช่วงแรกของการเปิดทำการรักษาทั้ง นพ.สำเริง และนพ.ญ.มิตรา พบว่า ผู้ป่วยมีอาการแพ้อยู่ราว 5 เปอร์เซ็นต์ แต่ปัจจุบันหลังจากมีการปรับระบบพัฒนารูปแบบการสกรีนคนไข้ หรือวิธีการลดอาการแพ้ อัตราส่วนก็ลดลงเหลือราว 2 เปอร์เซ็นต์

"แต่เราก็กลัวทุกวันนะ ไม่ใช่ไม่กลัว เพราะความเสี่ยงมันมี" นพ.ญ.มิตราให้เหตุผล

สำหรับ การฝังเหล็กในให้กับผู้ป่วยนั้น มีหลักการตามอาการของผู้เข้ารับการรักษา เช่นเดียวกับระยะเวลาของการรักษา ซึ่งตามอาการเช่นกัน

"ขึ้นอยู่กับโรค เขาเป็นมากน้อยแค่ไหน อีกอย่างก็คือ เป็นระบบหรือเปล่า ถ้าเขาปวดเข่าอย่างเดียว มีจุดกดเจ็บ 2 จุดก็พอ แต่ถ้าคนไข้อัมพฤกษ์ ไมเกรน มันต้องใช้หลายจุด แต่เราก็พยายามใช้จุดให้น้อยที่สุด เคสอัมพฤกษ์เอง บางครั้ง อาการประเมินจะยากหน่อย เพราะการฟื้นตัวมันจะช้า ไม่เหมือนหวัด ปวดข้อ ปวดไหล่ ทำวันนี้ พรุ่งนี้อาจจะดีขึ้นแล้ว บางครั้ง ทำ 2-3 ครั้งก็หายแล้ว" นพ.สำเริงอธิบาย

หายแบบ "ผสมผสาน"

จำนวนผึ้งที่ใช้รักษาจะอยู่ราว 1,200 ตัวต่อวัน ซึ่งผึ้งที่ถูกนำมาใช้รักษาจะเป็น "**ผึ้งทหาร**" (Solider Guard Bee) ที่มีอยู่ราว 20 เปอร์เซ็นต์ของฝูงผึ้งทั้งรัง ข้อมูลจาก **ดร. รัท–นา ทาพา** อาจารย์ประจำสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ผู้รับผิดชอบในการดูแล-ผลิตผึ้งป้อนให้โรงพยาบาล เผยจำนวนผึ้งที่ใช้ ซึ่งอาจจะสะท้อนให้เห็นความนิยมของคนไข้ที่เข้ามาใช้บริการ

แต่ถ้าถามความเห็นคนรักษา แล้วล่ะก็...

"ไม่รับรองผลหรอกครับ" นพ.สำเริงให้คำตอบทันที ไม่ต่างจาก นพ.เฉลิม

"ไม่ใช่ป่วยโรคอะไรก็จะมาทางนี้หมด นี่ไม่ใช่ยาวิเศษนะครับ" เขาบอก

ที่เป็นแบบนั้น ผอ.โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ขยายความว่า เพราะผึ้งบำบัด ถือเป็นแพทย์ทางเลือกแขนงหนึ่ง ซึ่งต่างจากการแพทย์แผนปัจจุบันที่มีตัวงานวิจัยต่างๆ รองรับชัดเจน ทำให้ยังมีหลายๆ ข้อจำกัดอยู่

"ที่เห็นผลคือ ปวดเรื้อรังทั้งหลายได้ผล แต่ขณะเดียวกันการตอบสนองการรักษาก็แล้วแต่คน ไม่เหมือนกันเลย บางคนอาจจะไม่ได้ผลเลย บางคนก็ตอบสนองแรงมาก บางคนถึงขั้นแพ้ก็มี ตรงนี้ก็กลายเป็นข้อจำกัดอีกข้อหนึ่ง คนไข้จึงต้องเป็นคนที่ผ่านการรักษาทางแผนปัจจุบันมาแล้วมีเหตุจำเป็นให้ต้องหยุด บางคนไปทำหลายอย่าง แล้วไม่หาย เป็นต้น" เขายกตัวอย่าง

ถึงอย่างนั้น วันจันทร์ พุธ ศุกร์ ช่วงครึ่งวันเช้า คนไข้ก็ยังมารอรับการรักษากันชนิด "ล้นบัตรคิว" อยู่ดี

"เต็มที่ 200 คนต่อวัน ตั้งแต่เช้าจดเย็นเลยนะ เรากะเวลาไว้แค่ ครึ่งวัน ตัวคนไข้เองก็รักษาไม่นาน แต่ถ้าทำให้ดีก็ต้องดูรายละเอียด ต้องใช้เวลาเหมือนกัน แต่พอคนไข้มานั่งรอเป็นร้อย เราจะไปมัวทำอย่างนั้นก็ไม่ได้ ตอนนี้ก็ทำเอาเร็ว" นพ.ญ.มิตราพูดถึงลักษณะการทำงานปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นปัญหาอย่างหนึ่งในการรักษา

บางครั้ง "ความเสี่ยง" กับกระแสของการ "บอกต่อ" ก็กลายเป็นปัจจัยเกื้อหนุน แม้จะไม่รับรองผลคนไข้ก็ยังยินดีจะเสี่ยงอย่างกรณีของ **สมใจ ตั้นคำ** แม่ค้าขายผักตลาดนัดจาก ต.ร่องธาร อ.พาน จ.เชียงราย ที่ตัดสินใจดั้นด้นมาถึงที่นี่เพราะถูกใจเรื่องค่าใช้จ่ายที่ไม่เกิน 500 บาทต่อการรักษา 1 ครั้ง

"เห็นเขารักษาหายกันก็เลยมา มั่นใจนะว่าจะหาย" สมใจบอก

อย่างไรก็ตาม "ทางเลือก" เมื่อผสานกับ "แผนปัจจุบัน" ประสิทธิภาพในการรักษาก็ดูจะกลายเป็นแนวทางที่น่าสนใจสำหรับคนรักษา และคนรับการรักษาอยู่ไม่น้อย

"บางทีเราก็ผสมผสาน อย่างกายภาพบำบัด ฝังเข็ม ส่วนใหญ่จะเป็นแผนปัจจุบันกับทางเลือก นวดด้วยมียากินด้วย ฝังเข็มด้วย ต่อไปก็คงดูว่าจะเอามาเสริมกันอีกได้ไหม อย่าง การนวด จะเอามาฝังเข็มเสริมไหม" นพ.เฉลิมบอกแนวทางอันถือเป็นแนวปฏิบัติแรกๆ ในการทำโรงพยาบาลที่นี่

เขาเชื่อว่าแต่ละอย่างมีจุดอ่อนจุดแข็งในตัวเอง สิ่งสำคัญก็คือการเปิดใจรับ เหมือนอย่างที่คนในฝั่งการรักษาอย่าง นพ.สำเริงก็มองไม่ต่างกัน

"อย่างคนไข้มาด้วยอาการปวดหลัง เราตรวจแล้ว กระดูกสันหลังคด แต่เขาปวดมาก การใช้ผึ้งต่อยจะลดอาการปวด คนไข้อาจจะปวดหลังน้อยลง แต่การแก้กระดูกสันหลังที่คดนั่นเป็นการแก้ทางการแพทย์แผนปัจจุบัน กายภาพบำบัดก็ต้องเข้ามา" เขายกตัวอย่างประกอบ

ในเรื่องนี้ กำลังอยู่ระหว่างการทำรายงานวิจัยส่งให้กับกระทรวงสาธารณสุขพิจารณา โดยทางมหาวิทยาลัยเองมีโครงการสำหรับวิจัยเรื่องนี้อย่างเต็มรูปแบบในปีหน้า ทั้งหมดก็เพื่อการรักษาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

"เพราะไม่มีอะไรเพอร์เฟคครับ" **นพ.**เฉลิม **สรุป**

โรคที่เหมาะกับการรักษาด้วยผึ้งบำบัด แบ่งเป็น 3 กลุ่มอาการได้แก่

กลุ่มอาการปวด และอาการชา เช่น ปวดศีรษะ เรื้อรัง ไมเกรน ปวดเอว ปวดไหล่ ปวดขา ปวดต้นคอ ปวดประจำเดือน คอตกหมอน มือชา เท้าชา

กลุ่มอาการไขข้อ เช่น ไขข้ออักเสบ รูมาตอยด์ ข้อเข่าเสื่อม นิ้วล็อก เส้นเอ็นอักเสบ โรคเกาต์

กลุ่มอาการอื่นๆ เช่น ริดสีดวง ตะคริวน่อง ไซนัสอักเสบ นอนกรน เลิกบุหรี่ อัมพฤกษ์ อัมพาต อัลไซเมอร์